

ความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน ที่ส่งผลต่อ
พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขต
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

**Financial Knowledge Financial Motivation and Financial Attitude Affecting
Financial Planning Behavior for Retirement of Working Adults in Bangkok and
The Metropolitan Areas**

อนุจारी ทองจันทร์¹
Anujaree Thongchan¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ คนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ช่วงอายุ 20 – 59 ปี จำนวน 400 คน โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นด้านความรู้ทางการเงิน และระดับความคิดเห็นด้านทัศนคติทางการเงินของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ระดับความคิดเห็นด้านแรงจูงใจทางการเงินของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ความรู้ทางการเงิน ส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แรงจูงใจทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และทัศนคติทางการเงิน ส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

¹ โครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสำหรับผู้บริหาร, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง;
Master of Business Administration for Executive Program, Faculty of Business Administration,
Ramkhamhaeng University; Email: 6614122031@rumail.ru.ac.th

คำสำคัญ: ความรู้ทางการเงิน, แรงจูงใจทางการเงิน, ทักษะทางการเงิน, พฤติกรรมการวางแผนการเงิน, การวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ

ABSTRACT

This quantitative study aimed to examine the influence of financial knowledge, financial motivation, and financial attitude on retirement financial planning behavior among working adults in Bangkok and the metropolitan areas. The study sample consisted of 400 working adults aged between 20 and 59 years residing in Bangkok and the metropolitan areas. Data were collected using a structured questionnaire and analyzed using both descriptive and inferential statistics. Descriptive statistics included frequency, percentage, mean, and standard deviation. Inferential statistics were conducted using multiple regression analysis.

The findings of this research revealed that the overall opinion levels on financial knowledge and financial attitude among working adults in Bangkok and the metropolitan areas were at the “agree” level, while the overall opinion level on financial motivation was at the “strongly agree” level. Moreover, the results indicated that financial knowledge had a statistically significant positive influence on retirement financial planning behavior among working adults in Bangkok and the metropolitan areas. Similarly, financial motivation and financial attitude were also found to have statistically significant positive influences on retirement financial planning behavior among working adults in Bangkok and the metropolitan areas

Keywords: Financial Knowledge, Financial Motivation, Financial Attitude, Financial Planning Behavior, Retirement Financial Planning

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันเศรษฐกิจโลกมีความผันผวนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบตาม ส่งผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มคนวัยทำงานที่อยู่ในช่วงของการสร้างรายได้หลักและเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีระดับหนี้ครัวเรือนต่อ GDP สูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา, 2567) ทำให้เห็นถึงปัญหาทางการเงินที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมไทย ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ประชากรวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่าภูมิภาคอื่น แต่มีอัตราการออมที่ต่ำและมีภาระหนี้สินสูง สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของประชากรกลุ่มนี้ ทั้งยังชี้ให้เห็นว่า การขาดการวางแผนทางการเงินที่ดีในวัย

ทำงานอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินในระยะยาว โดยเฉพาะในช่วงวัยเกษียณ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2567) ซึ่งประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Aged Society) โดยมีการคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2568 จะมีประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมากถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเตรียมความพร้อมทางการเงินสำหรับการเกษียณของประชากรวัยทำงาน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ประชากรไทยในวัยทำงานจำนวนมากยังขาดการวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมสำหรับการเกษียณ โดยมีเพียงร้อยละ 35 ของประชากรวัยทำงานที่มีการวางแผนทางการเงินอย่างเป็นระบบ คนไทยส่วนใหญ่เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณค่อนข้างช้า โดยเฉลี่ยจะเริ่มวางแผนเมื่ออายุประมาณ 42 ปี ซึ่งอาจส่งผลให้มีเงินออมไม่เพียงพอสำหรับการใช้ชีวิตหลังเกษียณ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566)

การวางแผนทางการเงินเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถบรรลุเป้าหมายทางการเงินในระยะสั้นและระยะยาว ตลอดจนมีความมั่นคงทางการเงินในอนาคต และในชีวิตหลังเกษียณ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2566) การวางแผนทางการเงินที่ดีมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยหลายปัจจัย เช่น ความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน ที่มีความสำคัญไม่แพ้กัน คือ ทักษะคิดทางการเงิน จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น

ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน และทักษะคิดทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางในการส่งเสริมการวางแผนทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ และสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับประชากรวัยทำงานในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน และทักษะคิดทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

นิยามศัพท์

1. คนวัยทำงาน (Working-Age Population) หมายถึง บุคคลที่มีอายุระหว่าง 15 - 59 ปี ที่สามารถประกอบอาชีพ ทำงานได้ และมีรายได้ สามารถพึ่งพาตัวเองได้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2567)
2. การวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ (Financial Planning) หมายถึง การวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณ (Retirement Financial Planning) หมายถึง กระบวนการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน และจัดการทรัพยากรทางการเงินอย่างเป็นระบบ สม่าเสมอ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่อใช้ในวัยเกษียณ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2564)

3. ความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจหลักการ และแนวคิดพื้นฐานทางการเงิน รวมถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ซึ่งช่วยให้บุคคลสามารถจัดการ ทรัพยากรทางการเงินที่มีอยู่และตัดสินใจทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563)

4. แรงจูงใจทางการเงิน (Financial Motivation) หมายถึง แรงผลักดันหรือสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคล มีพฤติกรรมวางแผนและจัดการทางการเงินเพื่อการเกษียณ มุ่งสู่เป้าหมายทางการเงินที่ตั้งไว้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2563)

5. ทศคติทางการเงิน (Financial Attitude) หมายถึง มุมมอง ความคิด ความเชื่อ และ ความรู้สึก ที่มีผลต่อการตัดสินใจและการจัดการทางการเงิน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2566)

6. พฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน (Financial Planning Behavior) หมายถึง การกระทำ หรือกิจกรรมของบุคคล ในการวางแผนกำหนดเป้าหมายทางการเงินและจัดการทรัพยากรทางการเงิน อย่างเป็นระบบ สม่าเสมอ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินที่กำหนดไว้ในแต่ละช่วงชีวิต รวมถึงการ เตรียมความพร้อมสำหรับวัยเกษียณ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ช่วยให้ทราบถึงข้อมูลความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของคนวัย ทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. บริษัทเอกชน หน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เห็นถึงความสำคัญของความเป็นอยู่ และความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณของพนักงานในสังกัด ใช้เป็นแนวทางส่งเสริมความรู้ ปลูกฝังทัศนคติ ทางการเงิน และเป็นแนวทางในการเลือกผลิตภัณฑ์หรือบริการจากสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องให้ เหมาะสม สร้างแรงจูงใจ ให้แก่พนักงาน เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินในอนาคตและชีวิตหลังเกษียณ แก่กลุ่มคนวัยทำงานได้อย่างมีคุณภาพ

3. สถาบันการเงินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่ ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสม

แนวคิดทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน

แนวคิด Lusardi และ Mitchell (2011) อธิบายว่า ความรู้ทางการเงิน คือ ความสามารถในการ ประมวลและใช้ข้อมูลทางการเงินเพื่อการตัดสินใจด้านการออม การลงทุน การบริหารหนี้ และการ วางแผนทางการเงิน ทั้งในชีวิตประจำวันและในระยะยาว โดยเฉพาะการวางแผนเกษียณ มีองค์ประกอบ พื้นฐานของความรู้ทางการเงิน 3 องค์ประกอบหลักสำคัญ ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับการคำนวณดอกเบี้ย (Interest Rate and Compound Interest Knowledge) : ความสามารถในการเข้าใจผลของดอกเบี้ยที่ สะสมเมื่อเวลาผ่านไป และสามารถคำนวณผลตอบแทนจากการออมเงินหรือการลงทุนในระยะยาว 2)

ความรู้เกี่ยวกับเงินเฟ้อ (Inflation Knowledge) : ความเข้าใจเกี่ยวกับการลดลงของอำนาจซื้อของเงินเมื่อเวลาผ่านไป และผลกระทบของเงินเฟ้อต่อมูลค่าที่แท้จริงของเงินออม สามารถในการแยกแยะระหว่างค่าเงินในปัจจุบันและอนาคต 3) ความรู้เกี่ยวกับการกระจายความเสี่ยง (Risk Diversification Knowledge) : ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการกระจายการลงทุนเพื่อลดความเสี่ยง โดยการกระจายพอร์ตการลงทุนไปยังสินทรัพย์หลายประเภท ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงและผลตอบแทน และความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนและการจัดสรรสินทรัพย์

จากการศึกษาสำรวจในหลายประเทศ Lusardi และ Mitchell พบว่าประชากรส่วนใหญ่ขาดความรู้ด้านนี้ โดยเฉพาะในกลุ่มรายได้ต่ำ เพศหญิง และผู้มีการศึกษาน้อย ทั้งนี้ ผู้ที่มีความรู้ทางการเงินสูง มักเริ่มวางแผนเกษียณเร็ว เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเงินได้เหมาะสม และสามารถบริหารจัดการการเงินในวัยเกษียณได้อย่างมั่นคง Lusardi และ Mitchell มีข้อเสนอเชิงนโยบาย ให้บูรณาการความรู้ทางการเงินในหลักสูตรการศึกษา จัดอบรมความรู้ทางการเงินในที่ทำงาน และการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลการเงินที่เข้าใจง่าย เป็นแนวทางสำคัญเพื่อพัฒนาความรู้ทางการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2563) อ้างถึง แนวคิดขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ OECD (2005) ที่ให้คำจำกัดความไว้ว่า “ความรู้ทางการเงิน” หมายถึง ความรู้และความเข้าใจในเรื่องทางการเงิน ตลอดจนทักษะ แรงจูงใจ และความมั่นใจของบุคคลในการตัดสินใจทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยงทางการเงิน ตลอดจนเพิ่มความเป็นอยู่ที่ดี คำจำกัดความครอบคลุมทั้งด้านองค์ความรู้ และ พฤติกรรม โดยเน้นให้ประชาชนมีความเข้าใจในแนวคิดทางการเงินพื้นฐาน เช่น การออม การลงทุน การใช้จ่าย และหนี้สิน ตลอดจนสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจทางการเงินที่เหมาะสมกับสถานการณ์ชีวิตจริง โดยระบุว่า ความรู้ทางการเงินมีองค์ประกอบของ 1) ความรู้เกี่ยวกับมูลค่าเงินตามกาลเวลา 2) การคำนวณดอกเบี้ยเงินเชื่อ 3) การคำนวณเงินต้นและดอกเบี้ยเงินฝาก 4) การคำนวณดอกเบี้ย 5) เงินฝากทบต้น 6) เงินเฟ้อ 7) ความเสี่ยงและผลตอบแทน และ 8) การกระจายความเสี่ยงในการลงทุน โดยธนาคารแห่งประเทศไทย (2563) นำมาใช้ในการกำหนดแนวทางส่งเสริมความรู้ทางการเงินในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนสามารถเข้าใจหลักการพื้นฐานทางการเงิน เช่น การออม การบริหารหนี้ การลงทุน และการทำประกัน, พัฒนาทักษะและความมั่นใจ ในการวางแผนทางการเงินทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และ มีพฤติกรรมการเงินที่เหมาะสม เช่น การใช้จ่ายอย่างรู้คุณค่า การออมอย่างสม่ำเสมอ และการไม่ก่อหนี้เกินตัว

จากการศึกษาแนวคิดแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าความรู้ทางการเงินวัดได้จากองค์ประกอบความรู้ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับมูลค่าเงินตามกาลเวลา เงินเฟ้อ การบริหารความเสี่ยง และ ความรู้ภาษีการเงิน และมีความสำคัญส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน จึงนำความรู้ทางการเงิน ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังกล่าวข้างต้น มาใช้เป็นตัวแปรอิสระในงานวิจัย

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจทางการเงิน

ทฤษฎีการกำหนดตนเอง (Self-Determination Theory) เป็นทฤษฎีแรงจูงใจที่พัฒนาโดย Edward L. Deci และ Richard M. Ryan ในปี 1970 ทฤษฎีนี้อธิบายถึงแรงจูงใจของมนุษย์ผ่านมุมมอง

เชิงจิตวิทยา เน้นการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจภายนอกที่กระทำต่อบุคคลและแรงจูงใจภายในที่มีอยู่ในธรรมชาติมนุษย์ โดยมีแนวคิดที่ว่ามนุษย์มีความต้องการพื้นฐานทางจิตวิทยา 3 ประการที่จำเป็นต่อการเติบโตทางจิตใจและความเป็นอยู่ที่ดี ได้แก่ 1) ความต้องการความเป็นอิสระ (Autonomy) เป็นความรู้สึกว่าตนเองมีสิทธิเลือก สามารถควบคุมและตัดสินใจเกี่ยวกับการกระทำของตนเองได้ 2) ความต้องการความสามารถ (Competence) เป็นความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถในการจัดการทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถรับมือกับความท้าทายได้ดี 3) ความต้องการความสัมพันธ์กับผู้อื่น (Relatedness) เป็นความรู้สึกว่าตนเองมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงที่ดีและมีความหมายกับผู้อื่น เป็นที่ยอมรับในสังคมรอบตัว

ทฤษฎีนี้ แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) : แรงขับเคลื่อนที่เกิดจากความพึงพอใจหรือเป้าหมายส่วนตัว เช่น ความต้องการเรียนรู้ ต้องการพัฒนาตนเอง หรือความสนุกจากการทำสิ่งนั้น และ 2) แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) : แรงขับเคลื่อนที่เกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น รางวัล ค่าตอบแทน การยอมรับจากสังคม หรือแรงกดดัน

จากการศึกษาแนวคิดแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจทางการเงิน สรุปได้ว่า แรงจูงใจทางการเงิน หมายถึง แรงผลักดันหรือสิ่งกระตุ้นที่เกี่ยวข้องกับการเงินที่ส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมายทางการเงินที่ตั้งไว้ ซึ่งแบ่งประเภทแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือ แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) และ แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) ในบริบทของแรงจูงใจทางการเงิน ผู้วิจัยจึงนำแรงจูงใจภายในด้านการเงิน ซึ่งได้แก่ ความต้องการมีความมั่นคงทางการเงินและความต้องการมีอิสรภาพทางการเงิน และ แรงจูงใจภายนอกด้านการเงิน ซึ่งได้แก่ อัตราผลตอบแทนและสิทธิประโยชน์ทางภาษี มาใช้เป็นตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติทางการเงิน

แนวคิดของ Zimbardo, Ebbesen, และ Maslach เน้นเรื่องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเป็นวิธีการสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งได้อธิบายกลไกและปัจจัยที่ทำให้ทัศนคติของบุคคลเปลี่ยนแปลงไป ได้แก่ 1) การโน้มน้าวใจ (Persuasion) : การใช้การสื่อสารเพื่อเปลี่ยนความเชื่อ ทัศนคติ หรือพฤติกรรมของผู้อื่น โดยจะพิจารณาถึงแหล่งที่มาของสาร เนื้อหาของสาร และผู้รับสาร 2) ความไม่ลงรอยกันทางปัญญา (Cognitive Dissonance) : ซึ่งเป็นแนวคิดที่ Zimbardo มีส่วนสำคัญในการศึกษา ทฤษฎีนี้เสนอว่าเมื่อบุคคลมีความเชื่อ ทัศนคติ หรือพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกัน (เกิดความไม่ลงรอยกัน) บุคคลกลุ่มนั้นจะรู้สึกไม่สบายใจ และมีแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมเพื่อลดความไม่ลงรอยกันนั้น 3) การเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) : การเรียนรู้ทัศนคติผ่านการสังเกต การเลียนแบบ หรือการได้รับประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อม 4) อิทธิพลทางสังคม (Social Influence) : การที่กลุ่มสังคมหรือบรรทัดฐานทางสังคมมีผลต่อการ

โดย Zimbardo, Ebbesen และ Maslach ให้ความสำคัญกับการศึกษาวิธีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติผ่านกระบวนการชักจูงและการโน้มน้าวใจ ซึ่งได้แก่ 1) คุณลักษณะของผู้ส่งสาร (แหล่งข้อมูล) 2) ลักษณะของข้อความ (เนื้อหาและวิธีการนำเสนอ) 3) คุณลักษณะของผู้รับสาร และ 4) บริบทหรือสภาพแวดล้อมที่การสื่อสารเกิดขึ้น

จากการศึกษาแนวคิดแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ สรุปได้ว่า ทัศนคติในบริบททางการเงิน หมายถึง ความคิด มุมมอง ความเชื่อ และความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อเรื่องการเงิน ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจและวางแผนทางการเงิน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และ ด้านพฤติกรรม ผู้วิจัยจึงนำประสบการณ์ ความเชื่อ และ ข้อมูลข่าวสาร ที่เกี่ยวข้องทางการเงิน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของทัศนคติ มาใช้เป็นตัวแปรอิสระในการวิจัยครั้งนี้

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ

แนวคิดและทฤษฎีของ Hershey et al. (2007) เกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ Hershey, Jacobs-Lawson, McArdle และคณะ ได้พัฒนาและนำเสนอด้านพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ โดยเน้นถึงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยา สังคม และเศรษฐกิจที่มีผลต่อการตัดสินใจวางแผนทางการเงิน ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. แบบจำลอง Psychological Model of Financial Planning for Retirement

แบบจำลองนี้อธิบายว่า พฤติกรรมการวางแผนเพื่อการเกษียณได้รับอิทธิพลจาก 4 ปัจจัยหลักที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ได้แก่ 1) ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Influences) เช่น บุคลิกภาพ แรงจูงใจ มุมมองด้านเวลา 2) ปัจจัยด้านความรู้และประสบการณ์ทางการเงิน (Financial Knowledge and Experience) 3) ปัจจัยประชากรศาสตร์และเศรษฐกิจ เช่น เพศ อายุ รายได้ (Demographic and Economic Influences) และ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม (Cultural and Social Influences) เช่น อิทธิพลของครอบครัวและค่านิยม

2. บทบาทของมุมมองด้านเวลาและการมองอนาคต (Future Time Perspective - FTP)

ได้เสนอความสำคัญของมุมมองด้านเวลาในอนาคตไว้ดังนี้ 1) บุคคลที่มีมุมมองด้านเวลาในอนาคตที่ชัดเจนมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณที่ดีกว่า 2) การมองเห็นภาพอนาคตของตนเองในวัยเกษียณอย่างชัดเจนส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการออมและการลงทุน 3) บุคคลที่สามารถเชื่อมโยงการกระทำในปัจจุบันกับผลลัพธ์ในอนาคตได้ดีจะมีแรงจูงใจในการวางแผนทางการเงินมากกว่า

3. แรงจูงใจในการวางแผนเกษียณ (Retirement Planning Motivation)

ได้ให้ความสำคัญกับแรงจูงใจที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน โดยมีแนวคิด ดังนี้ 1) แรงจูงใจในการวางแผนเกษียณมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการกำหนดเป้าหมายการออมและการลงทุน 2) แรงจูงใจเป็นตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างมุมมองด้านเวลาในอนาคตกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน 3) แรงจูงใจในการวางแผนมีผลต่อความพยายามและความสม่ำเสมอในการออมเพื่อการเกษียณ

4. ความรู้ทางการเงินและการวางแผนเกษียณ (Financial Knowledge and Retirement Planning)

ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน ดังนี้ 1) ความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการวางแผนและการออมเพื่อการเกษียณ 2) บุคคลที่มีความรู้ทางการเงินสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการออมและการลงทุนที่มี

ประสิทธิภาพมากกว่า 3) ความรู้ทางการเงินช่วยเพิ่มความมั่นใจในการตัดสินใจทางการเงิน และลดความกลัวและความวิตกกังวลเกี่ยวกับการวางแผนการเงิน

5. ความสำคัญของการกำหนดเป้าหมายการเกษียณ (Retirement Goal Clarity)

มีแนวคิดว่าการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน ดังนี้ 1) การมีเป้าหมายการเกษียณที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจงช่วยเพิ่มความมุ่งมั่นและความผูกพันต่อพฤติกรรมการออม 2) บุคคลที่มีเป้าหมายการเกษียณที่ชัดเจนจะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินที่ดีกว่า 3) เป้าหมายที่ชัดเจนช่วยกำหนดทิศทางของพฤติกรรม และช่วยในการประเมินความก้าวหน้า 4) การกำหนดเป้าหมายเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงระหว่างความรู้ทางการเงินกับพฤติกรรมการวางแผน

6. ความแตกต่างด้านประชากรศาสตร์และวัฒนธรรม

ได้ศึกษาความแตกต่างทางประชากรศาสตร์และวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน ดังนี้ ความแตกต่างด้านอายุ ความแตกต่างด้านเพศ และความแตกต่างด้านวัฒนธรรม

7. องค์ประกอบของพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ

ได้เสนอว่าพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณประกอบด้วยกิจกรรมหลายประการ ได้แก่ การแสวงหาข้อมูลและความรู้, การกำหนดเป้าหมายทางการเงิน, การวางแผนการออมและการลงทุน, การจัดการความเสี่ยง และการติดตามและปรับปรุงแผน

8. การประยุกต์ใช้แนวคิดในการส่งเสริมพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน

นำเสนอข้อเสนอแนะสำหรับการส่งเสริมพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ ดังนี้ โปรแกรมการให้ความรู้ทางการเงินควรคำนึงถึงปัจจัยทางจิตวิทยา, การให้คำปรึกษาด้านการเงินควรปรับให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และนโยบายสาธารณะควรพิจารณาถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและประชากรศาสตร์

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ ได้เข้าใจว่า การกระทำหรือกิจกรรมที่บุคคลดำเนินการจัดการและวางแผนการที่เกี่ยวข้องกับการเงินอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายทางการเงินและความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณ ผู้วิจัยได้นำ การกำหนดเป้าหมายทางการเงิน การจัดสรรเงินสำหรับการออมและการลงทุน การเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงิน และการวางแผนป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน เป็นองค์ประกอบของพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ มาใช้เป็นตัวแปรตามในงานวิจัยครั้งนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. ความรู้ทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2. แรงจูงใจทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ W.G.Cochran (1977) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 385 คน แต่เพื่อความน่าเชื่อถือและเสถียรภาพในการวิเคราะห์ข้อมูล จึงกำหนดกลุ่มขนาดประชากรตัวอย่างจำนวน 400 ราย และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามออนไลน์ (Questionnaire) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยแบ่งคำถามออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

- 1) แบบสอบถามคัดกรอง
- 2) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน
- 4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจทางการเงิน
- 5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติทางการเงิน
- 6) ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการวางแผนทางการเงิน
- 7) ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่พัฒนาจากรายงานแบบสำรวจทักษะทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย (2563, 2565) มาตรวจสอบคุณภาพด้วยการประเมินความตรงเชิงเนื้อหาว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งเกณฑ์ความสอดคล้อง (IOC) ต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาพบว่าทุกข้อคำถามผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.0 แสดงถึงข้อคำถามของงานวิจัยนี้มีความตรงเชิงเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนเพื่อทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) คำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้เกณฑ์การวัดค่า คือ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค ต้องมีค่ามากกว่า 0.7 ผลการทดสอบพบว่า แบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค เท่ากับ 0.951 แสดงถึงแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้ มาทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 3 ความรู้ทางการเงิน, ข้อมูลส่วนที่ 4 แรงจูงใจทางการเงิน, ข้อมูลส่วนที่ 5 ทัศนคติทางการเงิน และ ข้อมูลส่วนที่ 6 พฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลความรู้ทางการเงิน, ข้อมูลแรงจูงใจทางการเงิน, ข้อมูลทัศนคติทางการเงิน ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบ

สมมติฐานการส่งผลกระทบระหว่างตัวแปรอิสระมากกว่าหนึ่งตัวแปรส่งผลต่อตัวแปรตามหนึ่งตัวแปร โดยมีความรู้ทางการเงิน, แรงจูงใจทางการเงิน และ ทักษะคิดทางการเงิน เป็นตัวแปรอิสระ และ พฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเป็นตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 68, มีช่วงอายุ 26-33 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8, ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8, อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3, ระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45, รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 60,001 บาทขึ้นไป จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36

2. ผลการศึกษาความรู้ทางการเงินของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นด้านความรู้ทางการเงินของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.0657$, S.D. = 0.573) เมื่อพิจารณารายด้าน ในภาพรวมของแต่ละด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านภาวะการเงินอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.319$, S.D. = 0.713) ด้านอัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.222$, S.D. = 0.687) ด้านการบริหารความเสี่ยงการเงินอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.9208$, S.D. = 0.759) และด้านมูลค่าเงินตามกาลเวลาอยู่ในระดับความเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.800$, S.D. = 0.835)

3. ผลการศึกษาแรงจูงใจทางการเงินของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นด้านแรงจูงใจทางการเงินของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.376$, S.D. = 0.479) เมื่อพิจารณารายด้าน ในภาพรวมของแต่ละด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านความต้องการความมั่นคงทางการเงินในชีวิตหลังเกษียณอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.7067$, S.D. = 0.542) ด้านความต้องการมีอิสรภาพทางการเงินในวัยเกษียณอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.4225$, S.D. = 0.6077) ด้านอัตราผลตอบแทนอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.363$, S.D. = 0.6137) และด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษีอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.013$, S.D. = 0.823)

4. ผลการศึกษาทัศนคติทางการเงินของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นด้านทัศนคติทางการเงินของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.1858$, S.D. = 0.583) เมื่อพิจารณารายด้าน ในภาพรวมของแต่ละด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านความเชื่ออยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.522$, S.D. = 0.582) ด้านประสบการณ์อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.0358$, S.D. = 0.821) และด้านข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.000$, S.D. = 0.783)

5. ผลการศึกษาทัศนคติทางการเงินของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นด้านพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคน

วัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.9499$, S.D. = 0.706) เมื่อพิจารณารายด้าน ในภาพรวมของแต่ละด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงินเพื่อการเกษียณอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.000$, S.D. = 0.783) ด้านการจัดสรรเงินสำหรับการออมและการลงทุนเพื่อการเกษียณอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.010$, S.D. = 0.902) ด้านการเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเงินสำหรับการเกษียณอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.828$, S.D. = 0.910) ด้านการวางแผนป้องกันความเสี่ยงทางการเงินอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.7558$, S.D. = 0.945)

6. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ความรู้ทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความรู้ทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) พบว่า ความรู้ทางการเงิน สามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณได้ถูกต้อง ร้อยละ 36.6 (Adjusted R square = 0.366) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกลุ่มตัวแปรตาม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.610 โดยมีอย่างน้อยหนึ่งตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ในตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเพื่อหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างความรู้ทางการเงินกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ แสดงผลดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

Model	Unstandardized Coefficients	Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error			Tolerance	VIF
ค่าคงที่	1.137	0.205	5.546	0.000		
1. มูลค่าเงินตามกาลเวลา (X1)	-0.002	0.038	-0.051	0.959	0.782	1.279
2. อัตราเงินเฟ้อ (X2)	0.046	0.055	0.835	0.404	0.560	1.787
3. การบริหารความเสี่ยงการเงิน (X3)	0.330	0.047	7.034	0.000**	0.625	1.599
4. ภาษีการเงิน (X4)	0.309	0.050	6.208	0.000**	0.628	1.592
$\hat{Y}_T = 1.137 - 0.002(X_1) + 0.046(X_2) + 0.330(X_3) + 0.309(X_4) + 0.5622$						
Durbin-Watson = 1.927, R = 0.610 ^a , R ² = 0.372, Adjusted R ² = 0.366, F = 58.573						

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พบว่า ความรู้ทางการเงิน ทั้ง 4 ด้าน มี 2 ด้านที่มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.01 โดยด้านที่มีอิทธิพลสูง

ที่สุด คือ ด้านการบริหารความเสี่ยงการเงิน (Beta = 0.355, Sig. = 0.000) รองลงมา คือ ด้านภาษีการเงิน (Beta = 0.312, Sig. = 0.000) ตามลำดับ ซึ่งความรู้ทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 ส่วนอีก 2 ด้าน คือ ด้านอัตราเงินเฟ้อ และด้านมูลค่าเงินตามกาลเวลา ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

7. ผลการศึกษาความสัมพันธ์แรงจูงใจทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์แรงจูงใจทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) พบว่า แรงจูงใจทางการเงิน สามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณได้ถูกต้อง ร้อยละ 33.3 (Adjusted R square = 0.333) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกลุ่มตัวแปรตาม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.577 โดยมีอย่างน้อยหนึ่งตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ในตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเพื่อหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างแรงจูงใจทางการเงินกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ แสดงผลดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของแรงจูงใจทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
ค่าคงที่	0.516	0.285		1.808	0.071		
แรงจูงใจภายใน							
1. ด้านความต้องการความมั่นคงทางการเงินในชีวิตหลังเกษียณ (X1)	0.136	0.064	0.104	2.136	0.033*	0.706	1.417
2. ด้านความต้องการมีอิสระภาพทางการเงินในวัยเกษียณ(X2)	0.123	0.059	0.106	2.092	0.037*	0.656	1.525
แรงจูงใจภายนอก							
3. ด้านอัตราผลตอบแทน (X3)	0.266	0.061	0.231	4.330	0.000**	0.591	1.693
4. ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี (X4)	0.271	0.039	0.316	6.861	0.000**	0.797	1.254
$\hat{Y}_T = 0.516 + 0.136(X_1) + 0.123(X_2) + 0.266(X_3) + 0.271(X_4) + 0.5794$							
Durbin-Watson = 1.926, R = 0.577 ^a , R ² = 0.333, Adjusted R ² = 0.327, F = 49.373							

พบว่า แรงจูงใจทางการเงิน ทั้ง 4 ด้านมีค่า Sig. น้อยกว่า 0.01 และ 0.05 โดยด้านที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ แรงจูงใจภายนอกด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี (Beta = 0.316, Sig. = 0.000) และ รองลงมา คือ แรงจูงใจภายนอกด้านอัตราผลตอบแทน (Beta = 0.231, Sig. = 0.000), แรงจูงใจภายในด้านความต้องการมีอิสระภาพทางการเงินในวัยเกษียณ (Beta = 0.106, Sig. = 0.037) และ แรงจูงใจภายในด้านความต้องการความมั่นคงทางการเงินในชีวิตหลังเกษียณ (Beta = 0.104, Sig. = 0.033) ตามลำดับ ซึ่ง แรงจูงใจทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 และ 0.05

8. การศึกษาความสัมพันธ์ทัศนคติทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทัศนคติทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) พบว่า แรงจูงใจทางการเงิน สามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณได้ถูกต้อง ร้อยละ 56.2 (Adjusted R square = 0.562) มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกลุ่มตัวแปรตาม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.750 โดยมีอย่างน้อยหนึ่งตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ในตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเพื่อหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างทัศนคติทางการเงินกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณ แสดงผลดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของทัศนคติทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
ค่าคงที่	0.598	0.192		3.124	0.002		
1. ด้านประสบการณ์ (X1)	0.258	0.035	0.300	7.452	0.000**	0.683	1.464
2. ด้านความเชื่อ (X2)	0.110	0.046	0.091	2.371	0.018*	0.757	1.321
3. ด้านข้อมูลข่าวสาร (X3)	0.454	0.036	0.503	12.746	0.000**	0.709	1.410

$$\hat{Y}_T = 0.598 + 0.258(X_1) + 0.110(X_2) + 0.454(X_3) + 0.4688$$

$$\text{Durbin-Watson} = 1.978, R = 0.750^a, R^2 = 0.562, \text{Adjusted } R^2 = 0.559, F = 169.657$$

พบว่า ทัศนคติทางการเงิน ทั้ง 3 ด้าน ที่มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.01 และ 0.05 โดยด้านที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร (Beta = 0.503, Sig. = 0.000) รองลงมา คือ ด้านประสบการณ์ (Beta = 0.300,

Sig. = 0.000) และ ด้านความเชื่อ (Beta = 0.091, Sig. = 0.018) ตามลำดับ ซึ่งทัศนคติทางการเงิน ส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 และ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล” สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1) ผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ความรู้ทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ความรู้ทางการเงิน สามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงาน ได้ร้อยละ 36.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย จะพยากรณ์ได้ว่า ความรู้ทางการเงิน ด้านการบริหารความเสี่ยงการเงิน และด้านภาษีการเงิน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อธิบายได้ว่า ความรู้ทางการเงิน มีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน เนื่องจากความรู้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการบริหาร ความเสี่ยงการเงิน และด้านภาษีการเงิน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญธาดา กฤษเลิศกุล (2564) พบว่า ความรู้ทางการเงินมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้ำ เนื่องจากความรู้ทางการเงินของลูกค้ำอยู่ในระดับมาก ด้านอัตราเงินเพื่อมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งรองลงมา คือ ด้านกระจายความเสี่ยง และด้านมูลค่าเงินตามกาลเวลา ซึ่งมาจากความรู้เรื่องพื้นฐานของ การเงินและหลักการ การวิเคราะห์ การใช้ความรู้มา ประยุกต์และนำมาใช้กับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้ำแต่ละบุคคล เป็นเรื่องพื้นฐานที่สำคัญในความสำเร็จทางการเงิน, สอดคล้องกับงานวิจัยของ ร้อยเอกหญิง กานต์ชนก มณีพรหม (2564) พบว่า ความรู้ที่เกี่ยวข้องทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการวางแผนทางการเงินในระดับสูงในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุ ชัยจิรวีวัฒน์ (2563) พบว่า ความรู้ทางการเงิน ส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณ แสดงให้เห็นว่า ความรู้ทางการเงินส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีทักษะความรู้ ความสามารถที่จะวางแผนทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณด้วย

2) ผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์แรงจูงใจทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า แรงจูงใจทางการเงิน สามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงาน ได้ร้อยละ 33.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สถิติ เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย จะพยากรณ์ได้ว่า แรงจูงใจภายนอก ด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี และ ด้านอัตรา

ผลตอบแทน แรงจูงใจในภายใน ด้านความต้องการความมั่นคงทางการเงินในชีวิตหลังเกษียณ และ ด้านความต้องการมีอิสระภาพทางการเงินในวัยเกษียณ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อธิบายได้ว่า แรงจูงใจทางการเงินมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน ทั้งด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี ด้านอัตราผลตอบแทน, ด้านความต้องการมีอิสระภาพทางการเงินในวัยเกษียณ และ ด้านความต้องการความมั่นคงทางการเงินในชีวิตหลังเกษียณ ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงาน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญธาดา กฤษเลิศกุล (2564) พบว่า แรงจูงใจทางการเงินมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้าย เนื่องจากแรงจูงใจทางการเงินของลูกค้ายอยู่ในระดับมาก ซึ่งมาจากความต้องการ และแรงปรารถนาจากภายในของตนเอง จึงส่งผล ออกมาเป็นพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกุลรัตน์ เมืองมา และพรพรรณ นันทแพทย์ (2566) พบว่า แรงจูงใจทางการเงิน มีอิทธิพลทางบวกต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของคนกลุ่มเริ่มต้นทำงาน วัยสร้างฐานะ และวัยใกล้เกษียณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมาจากความต้องการ และแรงปรารถนาจากภายในใจของตนเอง จึงส่งผลออกมาเป็นพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ โดยมีความต้องการประสบความสำเร็จทางการเงินในด้านต่างๆ

3) ผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ทัศนคติทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ทัศนคติทางการเงิน สามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงาน ได้ร้อยละ 56.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย จะพยากรณ์ได้ว่า ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านประสบการณ์ และ ด้านความเชื่อ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 อธิบายได้ว่า ทัศนคติทางการเงินมีบทบาทสำคัญต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงิน ทั้งด้านข้อมูล ประสบการณ์ และความเชื่อ ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงาน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญธาดา กฤษเลิศกุล (2564) พบว่า ทัศนคติทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินของลูกค้ายเอ็กซ์คลูซีฟมากที่สุด ซึ่งมาจากการรับรู้ ประสบการณ์ และความเชื่อ โดยจะแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล รวมถึงสภาพแวดล้อมด้วย, สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรายุ ชัยจิรวีวัฒน์ (2563) พบว่า ทัศนคติทางการเงินส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณ แสดงให้เห็นว่า หากกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติทางการเงินที่ดี จะมีแนวคิดด้านการออมและการใช้เงินที่ดี และก่อให้เกิดพฤติกรรมการออมเพื่อการเกษียณ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตพร ปลูกวัน (2566) พบว่า ทัศนคติทางการเงินและพฤติกรรมการออมทางการเงิน ส่งผลทางบวกต่อพฤติกรรมการออมเงินเพื่อเตรียมเกษียณอายุ เมื่อมีทัศนคติทางการเงินและพฤติกรรมการออมทางการเงินที่ดีขึ้น ก็ส่งผลให้มีการวางแผนการออมเพื่อเตรียมเกษียณอายุไปในทิศทางที่ดีขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นสำคัญที่เป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1) ความรู้ทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคณวิทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

- ในด้านการบริหารความเสี่ยง คณวิทำงานมีความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงทางการเงินและการลงทุน ซึ่งช่วยให้ตัดสินใจวางแผนการเงินได้รอบคอบมากขึ้น จึงควรส่งเสริมองค์ความรู้ด้านนี้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความมั่นใจในการลงทุนและลดความผิดพลาดในการวางแผนทางการเงิน

- ในด้านภาษีทางการเงินมีอิทธิพลเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคณวิทำงาน สะท้อนให้เห็นว่าความเข้าใจด้านภาษีช่วยส่งเสริมการออมและการลงทุนเพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี ซึ่งเพิ่มแรงจูงใจและทำให้การวางแผนทางการเงินมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นควรส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับภาษีและกลไกการลดหย่อนจากผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เช่น กองทุน RMF และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการวางแผนที่เป็นรูปธรรม

- ด้านอัตราเงินเฟ้อและมูลค่าเงินตามกาลเวลา แม้ไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาจเป็นเพราะเป็นเรื่องที่ซับซ้อน ต้องใช้การวิเคราะห์ และอาจไม่ถูกนำมาใช้จริงในชีวิตประจำวัน จึงควรให้ความรู้ในแบบที่เข้าใจง่ายและเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง เพื่อสร้างความตระหนักถึงผลกระทบในระยะยาว

ดังนั้นการให้ความรู้ในด้านที่จำเป็นและส่งเสริมความรู้ในด้านที่ขาดแก่คณวิทำงานได้อย่างเหมาะสม จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคณวิทำงานได้ดีมากขึ้น

2) แรงจูงใจทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคณวิทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

- แรงจูงใจภายนอกด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี คณวิทำงานให้ความสำคัญกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีจากการออมและลงทุน เช่น กองทุน RMF, SSF, กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือสวัสดิการภาครัฐ ควรส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์เหล่านี้อย่างทั่วถึง และเผยแพร่ข้อมูลในช่องทางที่เข้าถึงง่าย เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการวางแผนการเงินในระยะยาว

- แรงจูงใจภายนอกด้านอัตราผลตอบแทน คณวิทำงานให้ความสำคัญกับอัตราผลตอบแทนเช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล หรือ กำไรส่วนต่าง ซึ่งเป็นปัจจัยช่วยดึงดูดและกระตุ้นที่สำคัญ จึงควรให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และเข้าถึงง่าย ซึ่งจะช่วยให้สามารถเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนที่ได้รับ เห็นโอกาสในการเติบโตของเงินออมและเงินลงทุนในระยะยาว จนสามารถวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณด้วยความรอบคอบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- แรงจูงใจภายในด้านความต้องการมีอิสรภาพทางการเงินในวัยเกษียณ คณวิทำงานต้องการมีความสามารถในการกำหนดวิถีชีวิตหลังเกษียณโดยไม่พึ่งพาผู้อื่น ควรส่งเสริมบริการ

ให้คำปรึกษาทางการเงินส่วนบุคคล หรือระบบสนับสนุนที่ช่วยให้เป้าหมายด้านอิสรภาพทางการเงินเป็นจริงได้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยจุดประกายและกระตุ้นให้คนวัยทำงานมีพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อใช้ชีวิตหลังเกษียณได้ตามความต้องการ

- แรงจูงใจในภายใต้นด้านความต้องการความมั่นคงทางการเงินในชีวิตหลังเกษียณ ความมั่นคงในชีวิตหลังเกษียณเป็นแรงจูงใจหลักของคนวัยทำงาน ควรส่งเสริมการตระหนักรู้และความเข้าใจในความจำเป็นของการเตรียมความพร้อมทางการเงินเพื่ออนาคต ซึ่งจะช่วยผลักดันให้เกิดพฤติกรรมการวางแผนอย่างเป็นระบบ

ดังนั้นการส่งเสริมสร้างแรงจูงใจภายในให้แก่คนวัยทำงาน จะเป็นกลไกที่ช่วยกระตุ้นให้ลงมือทำเพื่อสิ่งที่ต้องการ ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณให้บรรลุเป้าหมายได้ดีและชัดเจนขึ้น และการสร้างแรงจูงใจภายนอก จะช่วยให้คนวัยทำงานสามารถคาดการณ์และวางแผนการเงินเพื่อการเกษียณได้อย่างสมเหตุสมผล

3) ทักษะทางการเงินส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

- ด้านข้อมูลข่าวสาร ควรส่งเสริมให้คนวัยทำงานเปิดรับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเงินจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เช่น ข่าวเศรษฐกิจ หรือข้อมูลผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจด้านการออมและลงทุนอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะช่วยสร้างพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินระยะยาวที่มั่นคงและปลอดภัยมากขึ้น

- ด้านประสบการณ์ ควรส่งเสริมให้คนวัยทำงานได้โอกาสในการได้รับประสบการณ์ทางการเงินโดยตรง หรือการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น ทั้งในแง่ของความสำเร็จและข้อผิดพลาด เพื่อพัฒนาความรอบคอบในการวางแผนการเงิน และลดความเสี่ยงในการตัดสินใจที่ผิดพลาดซ้ำ

- ด้านความเชื่อ แม้จะมีอิทธิพลน้อยที่สุด แต่ยังคงส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ควรปลูกฝังให้ความเชื่อที่ถูกต้อง หรือ ส่งเสริมความตระหนักรู้ ที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนความเชื่อให้กลายเป็นพฤติกรรมที่เป็นรูปธรรม จะเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ช่วยกำหนดพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของกลุ่มคนวัยทำงานได้

ดังนั้นการส่งเสริมให้คนวัยทำงานเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเงินที่ถูกต้อง ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย และพัฒนาความเชื่อที่ถูกต้อง จะช่วยสร้างทัศนคติทางการเงินเชิงบวก ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาและมีพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1) งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งไม่ครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัดอื่นๆ ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการขยายพื้นที่การวิจัยให้กว้างขึ้นโดยเพิ่มกลุ่มตัวอย่างไปยังจังหวัดอื่นๆ หรือครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อได้

ทราบข้อมูลความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงาน ในจังหวัดอื่นๆ จะทำให้ทราบถึงความสอดคล้องหรือแตกต่างกันของปัจจัยในแต่ละพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น

2) งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คือ ความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพิ่มเติม เช่น ปัจจัยด้านภาระหนี้สิน ปัจจัยด้านการออม/การลงทุน ปัจจัยทางสังคม และครอบครัว เป็นต้น

3) งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยเป็นผู้พัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย การวิจัยครั้งต่อไป ควรอาศัยการวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บข้อมูล เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและผลการวิจัยที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณของคนวัยทำงานเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

เอกสารอ้างอิง

- กฤตพร ปลูกวัน. (2566). ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมเพื่อเตรียมเกษียณอายุของบุคคลากร
กรรมการจัดหางานในพื้นที่ส่วนกลาง. สืบค้นจาก<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/10601/>
- กานต์ชนก มณีพรหม. (2564). ศึกษาเรื่อง ความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อ
การเกษียณอายุของข้าราชการทหาร สังกัด กรมกำลังพลทหารบก. สืบค้นจาก
https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:299652
- จิรายุ ชัยจิรวินธุ์. (2563). การเปิดรับข่าวสารทางการเงิน ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการออมเพื่อ
การเกษียณของแรงงานนอกระบบ ในการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์. สืบค้นจาก
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/4323/>
- ชาญธาดา กฤษเลิศกุล. (2564). ความรู้ทางการเงิน แรงจูงใจทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน ส่งผล
ต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินและการเลือกรูปแบบการออมและการลงทุน ใน
สถานการณ์วิกฤติโควิด-19 กรณีศึกษา : ลูกค้าเอ็กซ์คลูซีฟ ธนาคาร B จากด (มหาชน) เขต
นครปฐม1. สืบค้นจาก
<http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3970/1/621220025.pdf>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2566). การวางแผนทางการเงิน, อีสรภาพทางการเงิน สร้างได้ด้วย
การวางแผนทางการเงิน. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์, 2568, จาก <https://www.set.or.th/>
- ธนาคารกรุงศรีอยุธยา. (2567). หนี้ครัวเรือนและความเสี่ยงของเศรษฐกิจไทย. สืบค้นเมื่อ 15
กุมภาพันธ์, 2568, จาก <https://www.krungsri.com/th/research/research-intelligence/household-debt>

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2563. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์, 2568, จาก <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/image/research-and-publications/2563ThaiFLsurvey.pdf>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2565. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์, 2568, จาก <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/image/research-and-publications/2565ThaiFLsurvey.pdf>
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). แนวทางการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนไทยอย่างยั่งยืน. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์, 2568, จาก <https://www.bot.or.th/content/dam/bot/financial-innovation/sustainable-finance/household-and-sme/Household-Debt-DirectionalPaper-TH.pdf>
- สกุลรัตน์ เมืองมา และพรวรรณ นันทแพทย์. (2566). แรงจูงใจทางการเงิน ทักษะคิดทางการเงิน และกลุ่มอ้างอิง ที่ส่งผลต่อการวางแผนการเงินเพื่อวัยเกษียณ กรณีศึกษากลุ่มวัยเริ่มต้นทำงาน วัยสร้างฐานะ และวัยใกล้เกษียณ. สืบค้นจาก <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/PMR/article/view/2287>
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2567). แผนงานการวางแผนและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุของแรงงานในพื้นที่ชนบทและเมือง. สืบค้นเมื่อ 17 กุมภาพันธ์, 2568, จาก <https://tdri.or.th/2024/08/plan-urban-rural-workers-aging-society/>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาประชากร เพื่อการพัฒนาประเทศระยะยาว (พ.ศ. 2565-2580). สืบค้นเมื่อ 17 กุมภาพันธ์, 2568, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=13500
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). จำนวนประชากรวัยแรงงานจากการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์, 2568, จาก https://gdcatalog.go.th/dataset/gdpublish-0704-01-0003?utm_source=chatgpt.com
- Edward L. Deci & Richard M. Ryan (1970). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68–78. จาก https://selfdeterminationtheory.org/SDT/documents/2000_RyanDeci_SDT.pdf
- Hershey, Jacobs-Lawson, Austin (Hershey et al.). (2017). Financial Planning for Retirement: A Psychosocial Perspective. สืบค้นจาก <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2017.02338/pdf>
- Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2011). Financial literacy around the world: an overview. *Journal of Pension Economics & Finance*, 10(4), 497–508. สืบค้นจาก <https://gflec.org/wp-content/uploads/2015/09/Annamaria-Lusardi-Paper.pdf>
- Zimbardo, P.G., Ebbesen, E.B., & Maslach, C. (1977). *Influencing Attitudes and Changing Behavior* (2nd ed.). Reading, MA: Addison-Wesley Publishing Co. (p. 271)